

MINISTARSTVO KULTURE

718

Na temelju članka 15. Zakona o muzejima (»Narodne novine« 142/98), a na prijedlog Hrvatskoga muzejskog vijeća, ministar kulture donosi

PRAVILNIK

O STRUČNIM I TEHNIČKIM STANDARDIMA ZA ODREĐIVANJE VRSTE MUZEJA, ZA NJIHOV RAD, TE ZA SMJEŠTAJ MUZEJSKE GRAĐE I MUZEJSKE DOKUMENTACIJE

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Pravilnikom utvrđuju se stručni i tehnički standardi za određivanje vrste muzeja i galerija kao samostalnih ustanova, te muzeja, galerija i zbirki unutar ustanova i drugih pravnih osoba (u daljnjem tekstu: muzeji), za njihov rad, kao i za smještaj muzejske građe i muzejske dokumentacije.

Članak 2.

Muzeji su dužni pridržavati se standarda utvrđenih ovim Pravilnikom, a njihovi osnivači dužni su osigurati za to potrebna sredstva.

Članak 3.

Muzeji obavljaju muzejsku djelatnost u smislu članka 5. Zakona o muzejima.

..

II. VRSTE MUZEJA

Članak 4.

Muzeji mogu biti opći i specijalizirani prema vrsti muzejske građe, te nacionalni, regionalni i lokalni prema teritorijalnom području obavljanja muzejske djelatnosti.

U obavljanju matične djelatnosti unutar Sustava muzeja Republike Hrvatske muzeji mogu biti matični muzeji prve razine i matični muzeji druge razine prema Pravilniku o načinu i mjerilima za povezivanje u Sustav muzeja Republike Hrvatske.

Vrstu muzeja iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje Vijeće za matičnu djelatnost unutar Sustava muzeja Republike Hrvatske, sukladno standardima određenim ovim Pravilnikom.

Opći muzej

Članak 5.

Opći muzej ima najmanje 2 raznorodne zbirke muzejskih predmeta koje predstavljaju kulturno-povijesne, umjetničke, tehničko-tehnološke i prirodne i/ili druge značajke teritorija za koji je muzej osnovan.

Specijalizirani muzej

Članak 6.

Specijalizirani muzeji imaju najmanje 1 zbirku muzejskih predmeta od interesa za jednu ili više srodnih temeljnih znanstvenih disciplina, ili jednu ili više specifičnih ljudskih djelatnosti.

Specijalizirani muzeji su arheološki, etnografski, tehnički, povijesni, prirodoslovni, umjetnički i muzeji primijenjenih umjetnosti, te ostali specijalizirani muzeji.

U muzeje iz stavka 1. ovoga članka ubrajaju se i muzeji na otvorenom.

Članak 7.

Arheološki muzeji imaju zbirke i dokumentaciju arheološke građe pretpovijesnog, antičkog i srednjovjekovnog razdoblja domaćeg ili stranog podrijetla, a prema potrebi i pojedine skupine srodne relevantne građe (numizmatički materijal, medalje i sl.).

Članak 8.

Etnografski muzeji imaju zbirke i dokumentaciju koje se bave tradicijskom kulturom, društvenom poviješću, vjerovanjima, običajima, tradicionalnim vještinama i obrtima kao i kulturama izvaneuropskih zemalja.

Članak 9.

Tehnički muzeji (muzeji znanosti i tehnologije) (uključujući i industrijsku arheologiju) imaju zbirke i dokumentaciju koje prate znanstvena i tehnička čovjekova dostignuća.

Članak 10.

Povijesni muzeji imaju zbirke i dokumentaciju koje prate povijesni razvitak države, regije ili jedinice lokalne samouprave u određenom razdoblju ili obrađuju određeni povijesni događaj ili proces. Povijesnim muzejima pripadaju i memorijalni muzeji, vojni muzeji, muzeji povijesnih postrojbi, muzeji povijesnih osoba, povijesni lokaliteti (zgrade) i sl.

Članak 11.

Prirodoslovni muzeji imaju zbirke prirodnina i dokumentaciju neke od prirodoznanstvenih disciplina kao što su: geologija, biologija, paleontologija, mineralogija, petrografija, mikologija itd.

Članak 12.

Umjetnički muzeji i muzeji primijenjenih umjetnosti su muzeji koji imaju zbirke i dokumentaciju iz područja umjetnosti i primijenjenih umjetnosti. To su muzeji pojedinih umjetničkih vrsta, poput muzeja likovnih umjetnosti, fotografije, filma, arhitekture, kazališta, dizajna, kostima, književnosti, glazbe, umjetničkog obrta i slično, ili pojedinih umjetničkih razdoblja.

Članak 13.

Ostali specijalizirani muzeji su oni koji ne pripadaju ni jednoj od prethodno navedenih vrsta, a posjeduju zbirke od interesa drugih znanstvenih disciplina, ili su vezani za neku specifičnu ljudsku djelatnost.

Nacionalni muzej

Članak 14.

Nacionalni muzej obavlja muzejsku djelatnost za područje Republike Hrvatske i ima muzejsku građu koja je od osobitog značenja za Republiku Hrvatsku. Nacionalni muzej ima zbirke i dokumentaciju od osobitog značenja za povijest, kulturu, prirodu, znanost i tehniku na teritoriju Republike Hrvatske.

Regionalni muzej

Članak 15.

Regionalni muzej obavlja muzejsku djelatnost na području jedne ili više općina ili na području šire regije.

Lokalni muzej

Članak 16.

Opći i specijalizirani lokalni muzej obavlja muzejsku djelatnost na određenom lokalnom području (grad, općina i ostale razine lokalnih muzeja).

Matični muzeji

Članak 17.

Kriteriji za određivanje matičnih muzeja prve i druge razine određeni su Pravilnikom o načinu i mjerilima za povezivanje u sustav muzeja Republike Hrvatske.

III. MUZEJSKA GRAĐA I DOKUMENTACIJA

Članak 18.

Muzejsku građu u skladu s člankom 7. Zakona o muzejima čine civilizacijska, kulturna te prirodna dobra kao dio nacionalne i općeljudske baštine. Muzeji su dužni redovito voditi muzejsku dokumentaciju o muzejskoj građi sukladno Pravilniku o sadržaju i načinu vođenja muzejske dokumentacije o muzejskoj građi. Muzejska građa i dokumentacija štite se kao kulturno dobro i na njih se primjenjuju propisi o zaštiti kulturnih dobara.

Zbirke muzejskih predmeta

Članak 19.

Muzejsku građu čine muzejski predmeti koji se ustrojavaju u zbirke muzejskih predmeta.

Zbirke muzejskih predmeta čine skupine predmeta koje su međusobno povezane prema jednome ili više obilježja: materijalu, razdoblju, stilskim obilježjima, autoru, školi, pokretu, temi, osobi, događaju, teritoriju, mediju, tehnici i tehnologiji, određenoj znanstvenoj disciplini, specifičnoj ljudskoj djelatnosti i dr.

Zbirke muzejskih predmeta ustrojavaju se prema jednome ili više obilježja navedenih u stavku 2. ovoga članka. Sve zbirke muzejskih predmeta čine fundus muzeja (zbirni fond).

Članak 20.

Muzeji mogu, radi obavljanja djelatnosti, ustrojiti odjele koji imaju voditelja.

Odjeli se ustrojavaju prema srodnosti zbirki muzejskih predmeta i djelatnostima. Prema srodnosti zbirki, odjeli se mogu osnovati ako muzej ima najmanje 2 srodne zbirke. Prema djelatnostima, odjeli se mogu osnovati kao dokumentacijski, informatički, edukacijski, konzervatorsko-restauratorski, odjeli knjižnica, odjeli za odnose s javnošću, marketinški odjeli i slično.

Skupljanje muzejske građe i dokumentacije

Članak 21.

Skupljanje muzejske građe obavlja se u skladu sa Zakonom o muzejima, drugim važećim pravnim propisima Republike Hrvatske i međunarodnim propisima koje je prihvatila naša zemlja i u skladu s etičkim kodeksima struke.

Pribavljanje građe pravnim poslom mora se temeljiti na pisanom ugovoru ili drugoj ispravi o prijenosu vlasništva, pravu iskorištavanja autorskog djela ili drugoj dopuštenoj pravnoj osnovi.

Članak 22.

Svaki muzej dužan je prihvatiti i objaviti pisanu izjavu o svojoj politici skupljanja koja sadrži sve postupke koje muzej namjerava provesti pri skupljanju predmeta. Muzej je dužan izjavu najmanje svakih 5 godina razmotriti i ocijeniti.

Skupljanje muzejske građe mora se obavljati sustavno, prema objektivnim, racionalnim i znanstvenim kriterijima, te treba služiti sadašnjem i budućem interesu istraživanja, zaštite i prezentiranja građe.

Članak 23.

Muzeji su dužni međusobno surađivati i uskladiti politiku skupljanja, te sporazumno utvrditi područja i granice skupljanja muzejske građe.

Muzeji neće u pravilu pribavljati materijal posebnoga lokalnog podrijetla i posebnoga lokalnog značenja iz područja skupljanja nekoga drugog muzeja.

Muzeji ne smiju, osim u iznimnim slučajevima, nabavljati građu koju neće moći dokumentirati, konzervirati, čuvati ili izlagati na prikladan način.

Sve prijepore u provođenju politike skupljanja rješava Hrvatsko muzejsko vijeće.

Članak 24.

Terensko istraživanje mora se izvoditi na način da svi sudionici djeluju u skladu sa strukom, zakonski i odgovorno pri skupljanju predmeta i podataka i da svim sredstvima sprječavaju svako neetičko, nezakonito i štetno djelovanje.

Stručna obrada muzejske građe

Članak 25.

Muzeji provode stručnu obradu muzejskih predmeta, koja obuhvaća:

- identifikaciju, determinaciju, klasifikaciju i kategorizaciju,
- analizu i opis,
- vrjednovanje i interpretaciju,
- stručno istraživanje,
- dokumentiranje.

Izlaganje muzejske građe i dokumentacije

Članak 26.

Muzej je obvezan imati stalni postav (stalnu izložbu), osim ako zbog osjetljivosti građe to nije dopušteno. Katalog stalnog postava ili stalne izložbe potrebno je izdati najkasnije dvije godine od njegova postavljanja.

Muzej organizira povremene izložbe. Katalog povremene izložbe potrebno je izdati uoči izložbe.

Zaštita i čuvanje muzejske građe

Članak 27.

Muzeji su dužni provoditi preventivnu zaštitu muzejske građe i muzejske dokumentacije. Preventivna zaštita obuhvaća osiguranje primjerenih mikroklimatskih uvjeta (temperature i relativne vlažnosti zraka), svjetlosnih uvjeta (zračenja), uništavanja nametnika, kontrolu ljudi (osoblja i korisnika), prevenciju djelovanja štetnih tvari i ostale preventivne postupke.

Preventivna i druga zaštita provodi se u čuvaonicama, izložbenim prostorima, radionicama, knjižnicama, arhivima i u transportu.

Članak 28.

Obvezna je mjera zaštite fotografiranje svakoga muzejskog predmeta, te mikrofilmiranje inventarnih knjiga muzejskih predmeta svakih 5 godina.

Muzeji su dužni redovito provoditi zaštitu digitalnih zapisa radi osiguravanja njihove trajnosti, u skladu s razvojem tehnologije.

Revizija i izlučivanje muzejske građe

Članak 29.

Revizija popisa muzejske građe je postupak utvrđivanja stvarnog stanja fundusa temeljem savnjivanja podataka u knjigama inventara i stvarnog stanja muzejskih predmeta.

Postupak popisa ili revizije muzejske građe obavlja se prema Pravilniku o sadržaju i načinu vođenja muzejske dokumentacije o muzejskoj građi.

Članak 30.

Izlučivanje muzejske građe i dokumentacije iz zbirki je postupak prema kojemu muzejska građa ili muzejska dokumentacija trajno izlazi iz muzejskog fundusa, sukladno Zakonu o muzejima. Načini izlučivanja su otpisivanje predmeta zbog njegove uništenosti, pohrana u drugi muzej ili pravnu osobu, dar drugom muzeju ili pravnoj osobi, zamjena predmeta s drugim muzejom i prodaja predmeta.

IV. STRUČNO MUZEJSKO OSOBLJE

Članak 31.

Muzejsku djelatnost obavlja stručno muzejsko osoblje utvrđeno Zakonom o muzejima.

Članak 32.

Kriteriji za određivanje strukture i broja stručnoga i pomoćnoga stručnog muzejskog osoblja u muzejima jesu vrsta muzeja, opseg i vrsta muzejske građe i muzejske dokumentacije, mjesto u Sustavu muzeja Republike Hrvatske, ustrojeni odjeli knjižnice, restauratorske ili preparatorske radionice i dr.

Stručno osoblje nacionalnoga, regionalnog, lokalnog i matičnog muzeja

Članak 33.

U nacionalnome muzeju stručne poslove obavlja najmanje:

- 7 kustosa, od kojih najmanje 3 moraju biti u zvanju muzejskog savjetnika,
- 1 dokumentarist,
- 1 muzejski pedagog,
- 1 informatičar,
- 1 dipl. knjižničar,
- 1 restaurator,
- 1 osoba zadužena za marketing i odnose s javnošću.

U nacionalnome muzeju pomoćne stručne poslove obavljaju najmanje:

- 4 muzejska tehničara,
- 3 preparatora,
- 1 knjižničar,
- 1 fotograf.

Članak 34.

U regionalnome muzeju stručne poslove obavlja najmanje:

- 5 kustosa, od kojih najmanje 1 mora biti u zvanju muzejskog savjetnika,
- 1 dokumentarist,
- 1 muzejski pedagog,
- 1 informatičar,
- 1 dipl. knjižničar,
- 1 restaurator,
- 1 osoba zadužena za marketing i odnose s javnošću.

U regionalnome muzeju pomoćne stručne poslove obavljaju najmanje:

- 3 muzejska tehničara,
- 1 preparator.

Članak 35.

U lokalnome muzeju stručne poslove obavlja najmanje:

– 1 kustos.

U lokalnome muzeju pomoćne stručne poslove obavlja najmanje:

– 1 muzejski tehničar.

Članak 36.

Matični muzeji prve razine, osim stručnoga muzejskog osoblja propisanog za nacionalne muzeje, imaju i jednoga muzejskog savjetnika koji obavlja poslove matičara.

Matični muzeji druge razine moraju zadovoljiti uvjete koji su propisani za regionalne muzeje.

V. PROSTOR, OPREMA I SREDSTVA ZA RAD MUZEJA

Prostori muzeja

Članak 37.

Muzejska djelatnost obavlja se u zatvorenim i na otvorenim prostorima.

Članak 38.

Muzejski prostori dijele se prema namjeni i prema režimu pristupa.

Kriteriji za određivanje namjene prostora u muzejima jesu muzeološka koncepcija, opseg i vrsta muzejske građe i muzejske dokumentacije, broj i struktura muzejskog osoblja, mjesto u Sustavu muzeja Republike Hrvatske, ustrojeni odjeli knjižnice, arhiva, restauratorske i preparatorske radionice i dr.

Odnos veličine prostora prema namjeni razrađuje se muzeološkom koncepcijom pojedinog muzeja, koju odobrava Hrvatsko muzejsko vijeće.

Prilikom planiranja i obnove muzeja potrebno je osigurati da osobe s posebnim potrebama imaju nesmetan pristup muzejskom prostoru.

Članak 39.

Prema namjeni, muzejski se prostori dijele na:

- čuvaonicu: zatvorenu, otvorenu, studijsku i trezor,
- izložbeni prostor: za stalne i povremene izložbe,
- prostor za muzejsku dokumentaciju: čuvaonicu muzejske dokumentacije,
- prostor za edukativni rad: radionicu, igraonicu, predavaonicu,
- restauratorsku i preparatorsku radionicu: prema vrsti predmeta,
- prostor za prijam građe i manipulaciju njome,
- knjižnicu i spremište knjižnične građe,
- prostor za rad s korisnicima: čitaonicu s pristupom informacijsko-dokumentacijskom sustavu, prostor za uvid u muzejsku građu i muzejsku dokumentaciju,
- prostor za prijam novih predmeta (karantena),
- radionicu za tehničku pripremu izložbi,
- fotografski studio,
- prijamne prostore: ulazni, informativni punkt, garderobu, sanitarni čvor,

- radne sobe: za stručno i tehničko osoblje, upravu muzeja i administraciju,
- prodajne i ugostiteljske prostore: knjižaru, suvenirnicu, kavanu, restoran,
- ostale prostorije.

Članak 40.

Prema režimu pristupa korisnika, muzejski se prostori dijele na otvorene, poluotvorene i zatvorene.

Otvoreni prostori dostupni su svim korisnicima. To su prijamni prostor, izložbeni prostor, prodajni i ugostiteljski prostor, prostor za edukativni rad, čitaonica s pristupom informacijsko-dokumentacijskim sustavom.

Poluotvoreni prostori dostupni su korisnicima samo uz nadzor ovlaštenoga muzejskog osoblja. To su studijska čuvaonica, restauratorska i/ili preparatorska radionica, knjižnica, radne sobe, prostor za uvid u muzejsku građu i muzejsku dokumentaciju, prostor za prijam nove građe, radionica za tehničku pripremu izložbi, fotografski studio.

Zatvoreni prostori dostupni su samo ovlaštenom osoblju. To su čuvaonica muzejske građe, čuvaonica muzejske dokumentacije, spremište knjižnične građe i prostor za tehničko održavanje.

Muzej donosi pravilnik o uvjetima pristupa muzejskim prostorima..

Prostori nacionalnih, regionalnih i lokalnih muzeja

Članak 41.

Za obavljanje djelatnosti nacionalni i regionalni muzeji te matični muzeji prve i druge razine moraju imati primjereno opremljene prostore, u skladu s vrstom i opsegom muzejske građe te s brojem zaposlenih djelatnika:

- čuvaonicu za muzejsku građu,
- prostor za prijam novih predmeta (karantena),
- zasebni prostor za uvid u muzejsku građu,
- zasebna čuvaonica za muzejsku dokumentaciju,
- zasebni prostor za korištenje muzejske dokumentacije,
- izložbeni prostor za stalne izložbe,
- izložbeni prostor za povremene izložbe,
- prostor za edukativni rad,
- restauratorska radionica,
- fotografski studio,
- prostor za prijam građe i manipulaciju njome,
- knjižnicu s čitaonicom,
- zasebno spremište knjižnične građe,
- radionicu za tehničku pripremu izložbi,
- prijamni prostori: ulazni i informativni punkt,
- radne sobe: za stručno i tehničko osoblje i administraciju,
- muzejsku prodavaonicu.

Članak 42.

Za obavljanje djelatnosti lokalni muzeji moraju imati primjereno opremljene prostore u skladu s vrstom i opsegom muzejske građe te s brojem zaposlenih djelatnika:

- čuvaonicu za muzejsku građu,
- izložbeni prostor,
- prostor za muzejsku dokumentaciju,
- preparatorsku radionicu,
- prostor za prijam građe i manipulaciju njome,
- prostor za rad s korisnicima,
- informativni punkt,
- prostor za stručno i tehničko osoblje.

Oprema muzeja

Članak 43.

Muzej mora imati odgovarajuću opremu koja osigurava uvjete za obavljanje muzejske djelatnosti, s obzirom na namjenu prostorija, režim dostupnosti i mjesto u Sustavu muzeja Republike Hrvatske.

Oprema u prostorima u kojima se čuva i izlaže muzejska građa i muzejska dokumentacija mora biti u skladu s potrebama provođenja mjera preventivne zaštite.

VI. JAVNOST RADA MUZEJA

Članak 44.

Muzejska djelatnost obavlja se kao javna služba, te je rad Muzeja javan.

Muzej je dužan javno istaknuti radno vrijeme i vrijeme kada je otvoren za korisnike.

Stalni postav muzeja mora biti otvoren za posjetitelje najmanje tisuću sati godišnje.

VII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 45.

Muzeji su dužni uskladiti svoj rad i poslovanje s odredbama ovoga Pravilnika u roku od jedne godine od dana njegova stupanja na snagu.

Članak 46.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u »Narodnim novinama«

Klasa: 612-05/06-01/0039

Urbroj: 532-01-02/1-06-01

Zagreb, 10. ožujka 2006.

Ministar kulture
mr. sc. Božo Biškupić, v. r.